

AMSTERDAM ANDERS

ARCHITECTUURREIS

7 & 8 JUNI 2018

INHOUD

FLAT DE KLEIBURG

15

PATCH 22

29

PLAN ZUID

6

DE KAMELEON

16

SUPERLOFTS

30

VAN SAMENWERKING
TOT COÖPERATIE

6

BURGERWEESHUIS

20

HOUTLOFTS

32

HET NIEUWE HUIS

7

FUNENPARK

22

SCANWAFA

34

STADIONPLEIN

10

HUIS M&M

23

DE CEUVEL

36

ZUIDBLOK
STADIONPLEIN

11

DE LOODSEN

24

RECENTE
ONTWIKKELING
IJ-OEVERS

40

BIJLMERMEER

14

BUIKSLOTERHAM

28

EYE FILMMUSEUM

41

AMSTERDAM ANDERS

Onze tweedaagse trip naar Amsterdam is geen klassieke citytrip langs de grachten, maar legt de focus buiten de oude stad. Rond het alom bekende stadscentrum groeit een hedendaagse rand met blitse buildings, innoverende woontypologieën en gloednieuwe stadslandschappen.

De Amsterdamse School

Amsterdam heeft een eigen stijl die vooral in de jaren 20 populair was: de Amsterdamse School. Je herkent deze stijl aan de baksteen, het decoratief metselwerk, gevels met versieringen, ladderventers en details van smeedijzer. De bouwstijl komt voort uit het expressionisme en leent esthetische elementen van jugendstil (art nouveau) en art deco. De ontwerpers hadden zowel aandacht voor het interieur als voor het exterieur van ieder gebouw. Vanwege de socialistische idealen van de oprichters, werden veel woonwijken voor de arbeidersklasse, overheidsinstellingen en scholen gebouwd in de stijl van de Amsterdamse School.

Van Woningwet tot Algemeen Uitbreidingsplan

Amsterdam kent een lange geschiedenis wat betreft 'omgaan met woningnood'. Al 700 jaar lang vangt de stad grote golven van groei op: zo breidde de havenstad Amsterdam gestaag uit, met grachtengordels en nieuwe stadsdelen. Aan het eind van de negentiende eeuw woonden veel Amsterdammers nog onder onaanvaardbare omstandigheden. Nederland voelde de behoefte om een wettelijk kader te scheppen voor de volkswoningbouw en keurde de Woningwet goed. Deze belangrijke wet verplichtte gemeenten om uitbreidingsplannen te maken en om een bouwverordening op te stellen die aangaf aan welke eisen de volkswoningbouw moest voldoen. Het eerste uitbreidingsplan dat in Amsterdam tot stand kwam was het 'Plan Zuid' van Berlage (1917).

Met de bouw van de Bijlmermeer kent Amsterdam ook zijn typische modernistische uitbreiding in de jaren '60. Met de bouw van grootschalige nieuwbouwblokken hoopte men het woningtekort van twintigduizend woningen op te lossen en vervolgens de verloederde delen van de binnenstad aan te pakken. De euforie van de opbouw is echter snel gekeerd, en midden jaren '70 ontstaat een leegloop van het gebied. Vandaag kunnen we nog wel een succesvolle reconversie van een modernistische blok bekijken, alsook een volledig nieuwe grootschalige ontwikkeling.

Vernieuwende woningbouw in de grootstad

De groei van Amsterdam kent geen einde. Elk jaar komen er circa 10.000 extra inwoners bij, en dat vraagt om verdere uitbreiding van de stad en om vernieuwende woningtypes.

Daarom besteden we uitgebreide aandacht aan Buiksloterham, een gebied in het noorden van Amsterdam, dat momenteel in volle expansie is. Hier ontstaat een interessante mix van 'collectief particulier opdrachtgeverschap' (CPO) en klassieke projectontwikkeling op zowel private als publieke gronden.

Stad van de toekomst

Amsterdam profileert zich graag als stad van de toekomst. Bij de stedelijke ontwikkeling is er daarom veel aandacht voor duurzame architectuur. Ook dat aspect komt in onze architectuurreis aan bod. Naast ecologisch geïnspireerde ingrepen kijken we ook naar enkele 'Starchitecture'-projecten die het elan van de Nederlandse hoofdstad nog sterker kleuren.

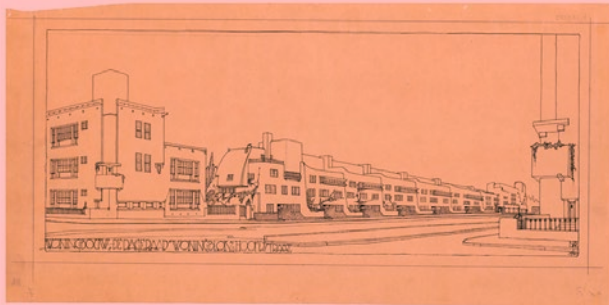
PLAN ZUID

In de periode 1915-1917 tekende Hendrik Petrus Berlage Plan Zuid uit, een grote stedenbouwkundige ontwikkeling in het Zuiden van Amsterdam. Berlages Plan Zuid is een paradigma in de stedenbouw. Brede straten wisselen af met smalle straten en pleinen. Er is ruimte voor de tram, maar toch zorgt het plan voor een dense stedelijkheid. De jaren 1910 waren in het neutrale Nederland een periode van experiment. Terwijl de rest van Europa in brand stond, ontwikkelde Nederland nieuwe woonmodellen.

In Plan Zuid is de Amsterdamse school ruim vertegenwoordigd. De expressionistische gevels en mooie ornamenten zijn door de hele buurt herkenbaar. Een wandeling langs de pleintjes en ruime straten geeft een prachtig beeld van deze bijzondere periode. Gezien de Amsterdamse School zich met haar expressionistische inslag onderscheidde van Berlage, is het ergens ironisch dat Plan Zuid vooral ingevuld werd door architecten van de Amsterdamse School.

VAN SAMENWERKING TOT COÖPERATIE

De wandeling 'Van samenwerking tot coöperatie' start op het Roelof Hartplein bij de openbare bibliotheek, de poort tot Plan Zuid van Berlage. Hier staan bekende gebouwen van de Amsterdamse School, zoals Het Nieuwe Huis van Barend van den Nieuwen Amstel en Huize Lydia van Jan Boterenbrood. In de wandeling is een bezoek aan Het Nieuwe Huis opgenomen. We lopen door Plan Zuid, waar corporaties samen met bevlogen architecten bijzondere woningbouw tot stand hebben gebracht. De wandeling eindigt bij het bezoekerscentrum van De Dageraad. Het Dageraadcomplex, een woondorp in de stad, is in 1920 ontworpen door Michel de Klerk en Piet Kramer. Het vormt één van de hoogtepunten van de Amsterdamse School.

Het Nieuwe Huis

Roelof Hartstraat 50

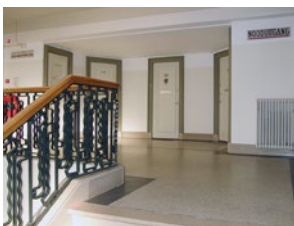
1927, Barend van den
Nieuwen Amstel

Het Nieuwe Huis, de eerste wooncoöperatie van Amsterdam, is in 1927 gebouwd als een flatgebouw voor alleenstaande mannen en vrouwen in Amsterdam. Het gebouw vormt een schoolvoorbeeld van de Amsterdamse School, en was zeer vernieuwend voor zijn tijd. In tegenstelling tot de vele eengezinswoningen, ging het hier om een experiment.

Het appartementencomplex maakt deel uit van Berlaages Plan Zuid en grenst aan een groot plein. De grotere maat van Het Nieuwe Huis met zijn zeven bouwlagen sluit perfect aan op de grote ruimte van dit plein. De samenhang tussen architectuur en stedenbouw is goed doordacht. Hoewel de hoofdgevel een expressieve en dynamische vormgeving heeft, geeft de symmetrie van de hoofdgevel rust aan het plein. De toren van Het Nieuwe Huis overbrugt niet alleen het schaalniveau tussen het gebouw en zijn omgeving, maar is ook het oriëntatiepunt van de wijk.

Het gebouw telde 188 appartementen, maar ook collectieve voorzieningen zoals een leeszaal, een restaurant, winkels met kantoor- en magazijnruimten, een postkantoor, een rijwielstalling en dakterrassen. Bewoners konden hulp invoeren voor huishoudelijk werk, of boodschappen laten leveren. Een staf van 35 man personeel stond ter beschikking. En de huur was zeker niet laag. De oorspronkelijke plattegrond van Het Nieuwe Huis is nog intact, met uitzondering van de leeszaal. Ook de bibliotheek en het postkantoor zijn nog steeds in gebruik.

Vandaag is Het Nieuwe Huis nog altijd een wooncoöperatie, exclusief voor alleenstaanden. Bij aanvang van de huur moet elke bewoner een aandeel kopen. Afhankelijk van de grootte van het appartement bedraagt dit 130 tot 230 euro. Het is uitdrukkelijk verboden om hier samen te wonen of onder te verhuren.

Project Zoersel
uitvoerder Marc Michiels

PV faciliteit | Genk
uitvoerder Dekkers Genk

Polyvision | Genk
uitvoerder Dekkers Genk

Project Moerbeke-Waas
uitvoerder Ferket Dakwerken

Firestone
BUILDING PRODUCTS
NOBODY COVERS YOU BETTER.™

Firestone
BUILDING PRODUCTS
NOBODY COVERS YOU BETTER.™

www.firestonebpe.com • info@fbpe.be

Firestone RubberGard™

The EPDM reference

Erkend verdeler / Distributeur agréé

CPE Genk · Vaartstraat 11 · 3600 Genk · tel. 089 62 95 63
CPE Schoten · Wijtschotbaan 7 · 2900 Schoten · tel. 03 658 43 65
CPE Overpelt · Leon Bekaertlaan 4 · 3900 Overpelt · tel. 011 34 09 30
CPE Herstal · 1ère Avenue 45-47 · 4040 Herstal · tel. 04 220 97 70
CPE Melle · Brusselsesteenweg 188a · 9090 Melle · tel. 09 210 59 79
CPE Sint-Niklaas · Industriepark-West 61 · 9100 Sint-Niklaas · tel. 03 760 09 60

www.cpe.be • info@cpe.be

Stadionplein

Op de grens van Plan Zuid ligt het Stadionplein, aangelegd als parkeer- en manifestatieplein voor de Olympische Spelen van 1928. Architect Jan Wils drukte zijn stempel op het gebied door het ontwerp van het Olympisch stadion en van de Citroëngebouwen aan het plein.

Na zeker dertig jaar getouwtrek over wat er precies moet gebeuren met het Stadionplein, is nu een nieuw stukje stad verzezen. Het plein is verbonden een nabijgelegen plantsoen en er is veel groen bijgeplant om het een zacht buurtkarakter te geven. Daarbij is de zichtlijn naar het Olympisch Stadion behouden, wat het grootstedelijke karakter benadrukt. Naast het groen zijn er ook veel zitplaatsen bijgekomen: de bewoners vinden het belangrijk om ook buiten de horeca op het plein te kunnen zijn.

Op het vroeger lege plein zijn twee grote gebouwen gezet: het Noordblok met 100 woningen waarvan 30 in de sociale huursector, en het Zuidblok met haar grote overkraging. Omdat het plantsoen verbreed is, moesten er parkeerplaatsen verdwijnen. Dit is opgevangen door een ondergrondse parkeergarage onder het Zuidblok. Door de horeca en winkels is het plein nu een mooie locatie om te verblijven. De teruggekeerde zaterdagmarkt geeft het plein zijn levendigheid terug.

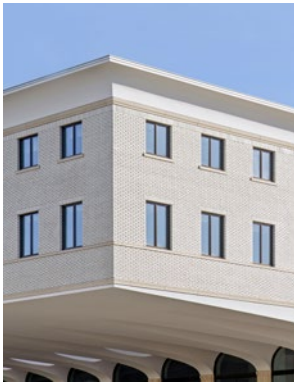

Als laatste interventie krijgt het Stationplein er dit jaar een kunstwerk van de Engelse omgevingskunstenaar Matthew Darbyshire bij. Het functionele standbeeld is de plattegrond van een nieuwbouwwoning. Betonnen meubels en voorwerpen van brons vormen samen een volledig ingericht appartement. Het krijgt de naam '11 Rue Simon Crubellier'.

Zuidblok Stadionplein Stadionplein 260

2017, Kollhoff & Pols
Architecten

Het Zuidblok vormt een publieke wand voor het vernieuwde Stadionplein en is tegelijk een verbindende schakel tussen het Olympisch Stadion, de witte Citroengarages en de bakstenen woonblokken van Amsterdam Zuid. Kollhoff&Pols Architecten ontwierp het gebouw op basis van een voorgeschreven bouwenvelop ontwikkeld door OMA/Rem Koolhaas. Het Zuidblok bestaat uit zes bouwlagen, waarvan vier bovengronds. De plint maakt ruimte voor entrees en gestante ramen. MBDS uit London en het Amsterdamse bureau Ninetynine ontwierpen interieur van het Zuidblok.

Dankzij de zestien meter lange uitkraging levert het gebouw aan de oostzijde een grote beschutte ruimte. Om die uitkraging te kunnen realiseren, is bovengronds de draagstructuur volledig van staal gemaakt. Om contragewicht te geven is aan alle kanten ook een kleine uitkraging gemaakt.

Het Zuidblok kreeg met 'CulinA, centrum van Smaak' een culinaire invulling. CulinA bestaat uit de CulinA Experience (foodmuseum, kooktheater, kookschool, proeflokaal en daktuin) en het CulinA Hotel. Ondergronds is ruimte gemaakt voor een supermarkt en parkeerplaatsen.

Heterogene Vinyl

Functionaliteit en design, hand in hand.

AirMaster Earth en Tones

Het tapijt dat de lucht zuivert.

DESSO

 Tarkett

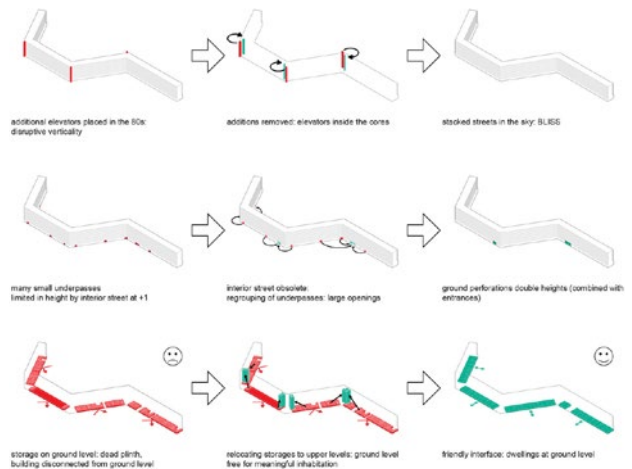
BIJLMERMEER

De Bijlmermeer is een modernistische wijk uit de jaren '60 aan de rand van Amsterdam. Oorspronkelijk bestond deze wijk uit 24 honinggraatflats in een groot groengebied. Ten tijde van verval in de binnenstad was de Bijlmermeer een lonkend alternatief voor de middenklasse van Amsterdam. Maar vanaf de jaren '70 raakten de typische bloemkoolwijken in trek en de middenklasse verhuisde naar deze nieuwe laagbouwwijken. De gevolgen voor de Bijlmermeer waren gigantisch, met leegstand en verpaupering. Midden jaren '90 zijn de meeste honinggraatflats vervangen door laagbouwwijken.

DeFlat Kleiburg

2012, NL Architects

In 2010 werd door de woningbouwcorporatie Rochdale de sloop van de Kleiburgflat aangekondigd. Nochtans was tijdens de grootschalige sloop- en nieuwbouwacties op de Bijlmermeer besloten om een aantal emblematische gebouwen te behouden. Kleiburg was een belangrijk monument van brutalistische betonarchitectuur, ontworpen door Ottenhof met 500 appartementen op 10 lagen. De aangekondigde sloop leidde tot groot protest en daarom besloot Rochdale om het gebouw voor 1 euro te verkopen. Het consortium 'De Flat' werd als gegadigde uitgekozen met het revolutionaire voorstel om van Kleiburg een klusflat te maken. NL Architects concretiseerde het concept klusflat in een architectuurontwerp. De architecten hebben het gebouw hersteld in zijn sublieme eenvoud. Zo is de oorspronkelijke betonstructuur terug zichtbaar gemaakt, net zoals de houten leuningen van de galerijen. Het horizontaal karakter van het gebouw is hersteld door de later toegevoegde liftkokers naar de kern van het gebouw te verplaatsen. De bergingen op het maaiveld zijn verhuisd naar de verdiepingen en hebben ruimte gemaakt voor een levendige plint met woningen en winkels.

Nieuwe bewoners konden een casco-flat kopen aan scherpe prijzen en zorgden zelf voor de inrichting en afwerking. Door een geslaagde verkoopcampagne waren de 500 flats op twee jaar verkocht. Het resultaat is een diverse groep nieuwe eigenaars, die in vier verenigingen het beheer op zich nemen. Dit grensverleggende project won de Mies van der Award 2017 en de Dutch Design Award.

De Kameleon Kruitberghof

2006, NL Architects

NL Architects heeft in de Bijlmermeer ook een nieuwbouwproject gerealiseerd. Met De Kameleon - een XL woningblok met beneden een hele reeks winkels - kreeg een van de laatste verloederde stukken van de Bijlmer een opvallende invulling. Waar de oorspronkelijke Bijlmermeer kritiek kreeg vanwege de gescheiden functies - het leven speelde zich af buiten de openbare ruimte -, sloeg De Kameleon een nieuwe weg in.

De winkels liggen aan een straat waar winkelend publiek en verkeer met elkaar in contact staan. Boven de winkels is parkeerruimte voorzien met daarboven nog een extra laag parkeerruimte voor de bewoners. Nog hoger zijn 222 woningen op het geheel gestapeld. De gekreukte gevels en balkons aan de lange zijde geven een dynamisch beeld dat de lange lijn breekt.

Waar het wonen begint, ligt een grote binnentuin in het complex ingesloten. Het ontwerp - met centraal een waterpartij in de vorm van een bliksemschicht - is van Buro Sant en Co. Lichte berkenbomen en grassen contrasteren met de strakke stedelijke structuur. De tuin ligt bovenop de parkeergarage en is aan de noord-, west- en zuidzijde omgeven door vierlaagse woonblokken. Sommige woningen liggen direct met hun voordeur aan de tuin. De oostgevel van het gebouw telt 14 verdiepingen en heeft een enorm venster dat uitkijkt over de doorgaande weg. Door dit grote venster ontstaat de illusie dat je vanuit de tuin de metro in kunt stappen. Omgekeerd is het complex vanuit de metro ook duidelijk te zien en geeft het venster de buitenwereld een indruk van de binnenzijde van De Kameleon.

EQUITONE

Fibre cement facade materials

EQUITONE [linea] LT 90 Een extra dimensie

- Door-en-door gekleurd
- Uniek lijnenspel
- Spel van licht en schaduw

Voor een unieke, frisse uitstraling,
elk moment van de dag!

Vraag een gratis staal op
www.equitone.com

Maak kennis met het nieuwe Vandersanden

en ontdek ons uitgebreide
assortiment gevelstenen

www.vandersanden.com

350 Wapper White

VANDERSANDEN

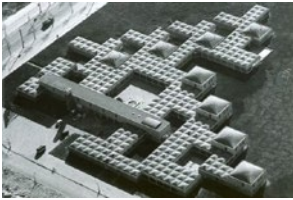
HET MOOISTE MAAK JE SAMEN

Burgerweeshuis

Ijsbaanbad 3b

1960, Aldo van Eyck
2018, Wessel de Jonge

Het Burgerweeshuis van Aldo van Eyck dateert van 1960. Aldo van Eyck was een van de voortrekkers binnen Team 10, dat voortkwam uit CIAM (les Congrès Internationaux d' Architecture Moderne). Van Eyck en zijn medestanders stonden voor een humaan modernisme, een minder abstract en vaak kleinschaliger modernisme dat ingang zocht bij het brede publiek.

In plaats van zoals Amerikaanse tijdgenoten te focussen op 'superblocks', zocht Van Eyck heil in het verbinden van de grote schaal met de kleine schaal, van de gemeenschap met het individu. Omdat hij niet uit was op het beklemtonen van de ene of de andere pool gaf hij veel aandacht aan de tussenruimte of 'drempel'. Hij dacht in dubbelfenomenen, waarbij elk element (een slaapcel bijvoorbeeld) evenzeer op zichzelf staat als dat het deel uitmaakt van een groter geheel (een cluster, een gebouw). De relatie kleine schaal / grote schaal uit zich, ook in het Burgerweeshuis, als een gestructureerde wereld van drempels, opgespannen tussen publiek en privaat. Het gebouw is zowel een ding op zich als een element in de stad. Bij van Eyck vervaagt het verschil gebouw / stad heel nadrukkelijk. Hij werkt niet met harde façades, maar juist met zachte overgangen.

Zijn Burgerweeshuis bood oorspronkelijk plaats aan 125 kinderen in acht paviljoenen met dienstruimten. De paviljoenen zijn als woningen geschakeld aan een binnenstraat. Hoewel het Burgerweeshuis tot de sleutelwerken van het naoorlogs modernisme behoort, kwam het rijksmonument leeg te staan en raakte het in verval. De dreigende sloop eind jaren tachtig is niet doorgegaan dankzij internationaal verzet, met architect Herman Hertzberger als aanvoerder van het protest.

Recent gaf gebiedsontwikkelaar BPD architect Wessel de Jonge opdracht tot renovatie. Die koos voor een terughoudende aanpak, die vooral neerkwam op het elimineren van zaken die de beleving van het gebouw in de weg zaten. De architect ging op zoek naar de essentie van het gebouw, zoals de interactie tussen binnen en buiten. Hij creëerde toekomstbestendige kantoorruimte met dagverlichte ruimten, goede kunstverlichting en ruimteakoestiek, en uitzicht op de groene buitenruimten.

THE FUTURE IS
TECTA

BESCHERMING VAN HET HOOGSTE NIVEAU

VRAAG
EEN GRATIS
STAALBOX AAN
[WWW.ETERNIT.BE/
TECTAINFO](http://WWW.ETERNIT.BE/TECTAINFO)

**KLAAR VOOR DE WERELD VAN MORGEN?
WEL MET DE REVOLUTIONAIRE TECTA-LEI.**

TECTA biedt bescherming van het hoogste niveau. Kies voor een mantel van leien voor dak en gevel die er levenslang als nieuw uitziet dankzij TECTA: een ingenieuze, gepatenteerde technologie die het lei-opervlak verzegelt en zo beschermt tegen schade en verkleuring.

an **etex** company

Erik Wouters - Account Manager Dak - Kuiermansstraat 1 - 1880 Kapelle-op-den-Bos - België
Tel. +32 (0)15 71 71 51 - erik.wouters@eternit.be - www.eternit.be

FUNENPARK

Het Funen is een voormalig industrieterrein langs een spoorweg, op de grens van de binnenstad en het oostelijke havengebied. Er is een volledig nieuw stedenbouwkundig concept ontwikkeld dat wonen en werken in een hoge dichtheid combineert met voldoende groen. Het is een concept dat de kwaliteiten van verschillende typologieën combineert: blokrandbebouwing langs twee aansluitende zijden, met daarachter een parklandschap met een grote diversiteit aan kleinere gebouwen. De verschillende woningtypes van het binnengebied hebben elk een eigen identiteit en zijn door verschillende architecten vormgegeven.

De blokrandbebouwing doet dienst als geluidswand naast het spoor. Een glazen geluidsscherm met gekleurde schubben vormt een extra beschermlaag. De blokrand is ontworpen door architect Frits van Dongen, die een gevarieerde invulling voorzag qua woningtypes en ontsluitingssystemen. De 191 koopwoningen bestaan o.a. uit maisonnettes, woonwerkappartementen en penthouses. De 114 sociale huurwoningen zijn deels bestemd voor ouderen en andersvaliden. Het noordelijke gedeelte is ingevuld met kantoren. In de plint van de blokrand voorzag de architect ruimte voor winkels en horecazen.

Huis M&M

Funenpark

2017, Next Architects +
Claudia Linders

Op de kop van het Funenpark maakte een oud industrieel complex plaats voor een markante woning: Huis M&M. Deze 30 meter lange woning - en slechts 5 meter diep - bestaat uit een woongedeelte en een atelier, gescheiden door een patio. Zowel de woning als het atelier zijn georganiseerd rondom een houten kern. Openingen in de houten volumes verbinden de besloten ruimtes in de kernen met het open leefgebied en brengen daglicht tot diep in de kernen. Een lange as over de volle lengte van het gebouw verbindt het woongedeelte en het atelier.

De gevel van Huis M&M is opgebouwd uit een grid van zwarte houten panelen gecombineerd met grote glazen puien. Een enorm hekwerk uit goud geanodiseerd aluminium schuift voor de voorgevel. Met deze schuifdeur kan de patio afgescheiden worden van het park. De industriële en geometrische benadering van de gevel verwijst naar het voormalige karakter van deze plek. Ook zijn een aantal oude materialen herbruikt. Zo zijn de sheddaken uit het oude pand teruggebracht in het atelier en zijn ook de originele stalen spanten opnieuw gebruikt.

Huis M&M mag zich dit jaar het “beste gebouw van het jaar” noemen en staat in het jaarboek van Nederland.

De Loodsen, Torens 1 & 6

Piet Heinkade 183 en 211

2006, Office Winhov

Nieuwbouwproject De Loodsen is onderdeel van de grootscheepse herontwikkeling van de zuidelijke IJ-oeveren in Amsterdam waarbij een zeer hoge bebouwingsdichtheid en functiemenging centraal staan.

Het gaat om zes torens van elf verdiepingen en een lage strook van vijf verdiepingen, samen goed voor 320 woningen en 5000 m² bedrijfsruimte. Uitgangspunt in het ontwerp was een maximaal uitzicht en zoveel mogelijk zon en licht, wat heeft geleid tot bijzondere aandacht voor de positionering van de woontorens en de plaatsing van de woningen.

De twee woontorens van Office Winhov - torens 1 en 6 - vormen de hoeken aan de stadskant, goed voor 85 sociale huurwoningen en 4 bedrijfsruimtes op de begane grond. Beide gebouwen hebben een robuust en tijdloos karakter dat aansluit bij de bestaande havengebouwen. Ze onderscheiden zich van elkaar door hun positie, hun volume en het ritme van de ramen.

Ze zijn ontwikkeld als vrij indeelbare casco's op het niveau van een hele verdieping. In de uitwerking van de draagstructuur, de ontsluiting en de neutrale gevels staan de torens typologisch dichter bij een kantoorgebouw dan een traditioneel woongebouw. Het gegeven programma, 85 sociale huurwoningen variërend van 2- tot 5-kamerwoningen, is opgevat als één van de mogelijke indelingen. De torens geven de vrijheid om in te spelen op veranderende woonwensen. Niet alleen de afzonderlijke woningen kunnen van indeling veranderen, het is ook mogelijk om de grootte van de woningen aan te passen en om combinaties met atelier- of werkruimtes te maken.

VERANDER JE PERSPECTIEF

Smooth Objects
Maatwerk Blue Velvet

Smooth Objects
Maatwerk Blue Velvet

br
Ebema ontwi
Velvet, een naadl
ingebouwde ledverlich
overgang naar het straatbe

De samenleving van de toekomst is
Ebema denkt graag verder dan vandaag
wat we voor úw buitenruimtes kunnen doe

Voor meer info
www.ebema.be | sales@ebema.be

Loungen op beton met zicht op de Demer.

Buitenruimtes verbeteren: dat is wat Ebema doet. Voor mensen, organisaties én ... steden. Zoals Diest, dat haar naam van Demerstad weer alle eer aandoet. Diest speelde met een idee: na zoveel jaar de Demer weer zichtbaar door haar stadscentrum laten stromen. Om zo een levendige as te creëren: voor de eigen inwoners én ... bezoekers.

Cocreatie en maatwerk

De ambities van Diest mondden uit in een co-creatieproces, mét Ebema, de aannemer en het studiebureau. We luisterden naar de noden, dachten mee en zetten een traject van maatwerk in gang: van concept tot uitvoering. Met één doel: de Diestenaar korter bij 'zijn' Demer brengen. Het resultaat is een openbare ruimte die uitnodigt tot struinen, verpozen en ontmoetingen.

Kronkelende loungebank

Werkte aan een 65-meter lange loungebank in smooth zelfverdichtend architectonisch beton. De kleur: Blue Demer, een verlengstuk van de Demer. De stijl: strak en elegant. De bank volgt kronkelend de loop van de rivier. De bank verhoogt het veiligheidsgevoel. Het verlaagde terras schept ademruimte en creëert een organische vorm. De prefabelementen garandeerden een vlotte plaatsing én een constante kwaliteit over de hele lengte.

Toekomstgericht creëren

Maak een plek waar wonen, werken en leven naadloos samenvloeien. Ook ... in onze buitenruimtes. We excelleren en vernieuwen in beton, de bouwstof met de meeste mogelijkheden. Benieuwd? Interesse in een cocreatietraject? Neem contact op. We wisselen dolgraag onze ideeën uit.

*Creativity
makes the
difference!*

BUIKSLOTERHAM

Buiksloterham op de Noordelijke IJ-oever, ooit het gebied met één van de meest vervuilende industrieën van Amsterdam, transformeert naar een duurzaam gebied voor wonen en werken. De verandering van Buiksloterham gaat geleidelijk - volgens het motto 'leren door te doen' - en niet op basis van een uitgewerkt stedenbouwkundig plan.

In 2014 kreeg Buiksloterham zijn eerste officiële bewoners in enkele spraakmakende zelfbouwprojecten. Er zijn nu honderden woningen in ontwikkeling; in de komende tien jaar komen daar nog duizenden woningen bij.

Patch22

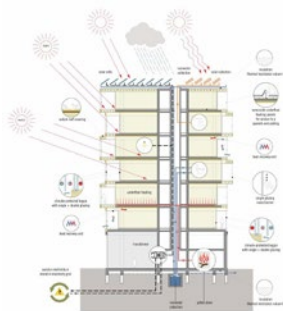
Johan van Hasseltkade 266

2016, Tom Frantzen

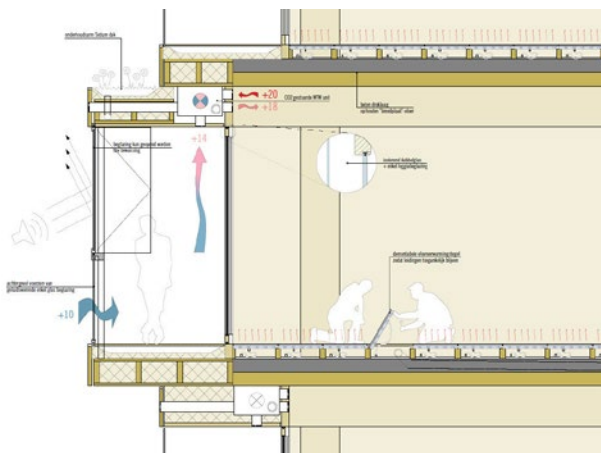
Patch22 is het eerste project dat Frantzen met zijn bedrijf Lemniskade projecten in eigen beheer heeft ontwikkeld, midden in de crisisperiode van 2009-2014. Dankzij innovatieve financieringsconstructies en een aantrekkelijk concept maakte Frantzen het tot een succes. Zijn uitgangspunt was om een gebouw te ontwerpen waarin alle kopers in staat zouden zijn om hun eigen woning te bouwen. Daarom voorzag hij holle vloeren met verwijderbare toplaag. Daardoor kunnen de bewoners ook later nog makkelijk wijzigingen aanbrengen. Al het leidingwerk loopt horizontaal naar een verzamelschacht in de gemeenschappelijke centrale kern van het gebouw. De scheidingswanden, met een kleine spouw ertussen vanwege akoestische redenen, kunnen makkelijk worden verwijderd of toegevoegd. Dit betekent dat appartementen opgedeeld of samengevoegd kunnen worden.

Patch22 staat in de nieuwe wijk Buiksloterham, waar industrie en woningbouw de komende jaren nog naast elkaar zullen bestaan. Daarom voorzag de architect aan de noordkant wegvouwbare balkonbeglazing als extra geluidwering. Om de loggia's aan de zuidkant te beschermen tegen de altijd aanwezige wind is dezelfde enkelglas balkonbeglazing ook daar aangebracht.

Patch22 is met dertig meter het hoogste houten gebouw van Nederland. Het is een gebouw met overmaat, veel flexibiliteit, een bijzondere architectuur en een hoge mate van duurzaamheid. Die duurzaamheid kan het claimen dankzij zijn energiezuinigheid, het gebruik van hernieuwbare grondstoffen

en zijn eindeloze indelingsmogelijkheden. PATCH22 is één van de winnende plannen van de Duurzaamheidstender Buiksloterham uit 2009.

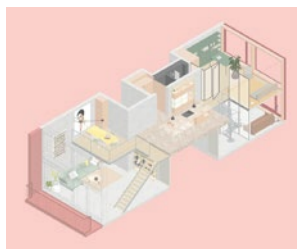
Superlofts

Ridderspoorweg

2017, Marc Koehler
Architects

Superlofts zijn unieke woongebouwen waarin de bewoners nog zelf kunnen beslissen over de indeling van hun 6 meter hoge casco ruimte, en voorzien van collectieve voorzieningen zoals een dakterras. Superlofts is het aanpasbaar co-creatie concept voor woningen van de toekomst. Ze vormen een soort 'stad binnen een stad' met een grote diversiteit aan woningtypologieën en interessante mix van bewoners en gebruikers.

Superlofts is een initiatief van Marc Koehler Architects [MKA] en wordt op diverse locaties, in Nederland en over de grens, ontwikkeld met lokale partners, ontwikkelaars en bewonersgroepen.

Superlofts Blok Y Utrecht won onlangs de prijs 'BNA gebouw van het jaar 2018' binnen de categorie 'Particuliere Woonbeleving'.

Superlofts Buiksloterham is onderdeel van kavel 21 tussen de Ridderspoorweg en de Christoffelkruidstaat. Het woonproject bestaat uit een laagbouw aan de Ridderspoorweg en een hoogbouw aan de Christoffelkruidstraat.

De industriële architectuur is geïnspireerd op de directe omgeving en de houten elementen geven het project zijn unieke karakter en identiteit.

De lofts zijn voorzien van CO₂ gestuurde ventilatie. Er is collectief geïnvesteerd in een combinatie van warmte-koudeopslag en zonnecollectoren. Met de PV-cellen op het dak wordt in totaal 15200 Wp aan zonne-energie opgewekt.

1. Join a local Superlofts community

2. Co-design your apartment block

3. Design the infill of your 6m high loft

4. Share inspiration all over the world

Houtlofts

Bosrankstraat

2015, Ana architecten

In de Bosrankstraat in de Buiksloterham heeft Ana architecten een serie van 4 woonwerklofts ontworpen. Omdat het gebied nog volop in ontwikkeling is en nog geen prototypische woonkwaliteiten heeft, is in het ontwerp van de woningen hoog ingezet op interne woonkwaliteit.

De woonwerkwoningen zijn voorzien van grote vides, die de verschillende verdiepingen met elkaar verbinden en ruimte en licht creëren. Ook de buitenruimtes kregen veel aandacht. De woningen hebben diepe voortuinen op het zuiden aan de straat. Omdat in deze tuinen ook geparkeerd wordt, kregen alle woningen ook één of meer terrassen op de hogergelegen verdiepingen.

In de Bosrankstraat is elke woning anders. De rij van de 4 Houtlofts sluit daarbij aan: binnen een gelijk maatsysteem zijn vier verschillende woonwerkwoningen gecreëerd, met verschillende buitenruimtes. Tegelijk is er nadrukkelijk ingezet op samenhang in vorm en materiaal. De Houtlofts zijn volledig in hout gebouwd. Ze zijn extreem duurzaam: ze zijn niet aangesloten op het stadswarmtenet, maar wekken eigen energie op uit bodem en zon. Warmte van de Houtlofts wordt geleverd door een individuele warmtepomp voor elke woning. Verder voorzagen de architecten een wtw systeem voor ventilatie, vloerverwarming en zonwerende luiken. Op het dak staan PV-panelen en een zonnecollector.

gelijkvloers

1. hall
2. workspace
3. living room
4. kitchen
5. bedroom
6. storage
7. bathroom
8. terrace / balcony / garden
9. technical space

1ste verdieping

1. hall
2. workspace
3. living room
4. kitchen
5. bedroom
6. storage
7. bathroom
8. terrace / balcony / garden
9. technical space

2de verdieping

1. hall
2. workspace
3. living room
4. kitchen
5. bedroom
6. storage
7. bathroom
8. terrace / balcony / garden
9. technical space

Scarwafa

Monnikskapstraat

2016, Kft

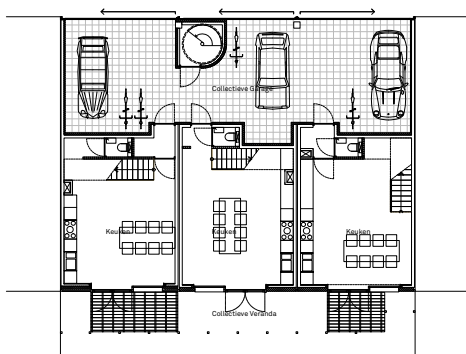
Scarwafa is een klein project van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), van 3 bevriende jonge gezinnen die in de Buiksloterham 3 aangrenzende kavels bemachtigden. Vanaf de start waren collectiviteit en eenvoud de uitgangspunten. Door op een doordachte manier een bouwsysteem, principedetails en bouwverdelingen te delen, konden de gezinnen met een beperkt budget een stadspaleis bouwen met 3 woningen in 1 taal en toch een verschillende ruimtelijkheid.

Door het bouwsysteem gelijk te houden, ontstond een effectiviteit in basisdetailering en kostenbesparing in de uitvoering. De architecten beperkten zich tot de 'bare necessities'. De constructie werd de esthetiek. Vloeren zijn zowel aan boven- als onderzijde niet afgewerkt. Hiervoor is een samenwerkende houtbetonvloer ontworpen, constructief gekoppeld met diagonale spijkers.

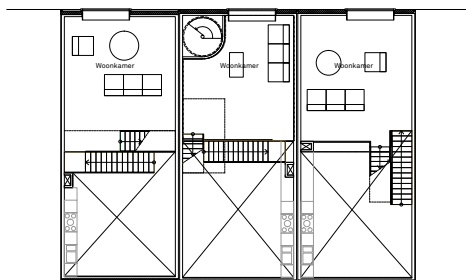

De collectiviteit komt ook terug in de gevel. De woningen hebben een gelijke geveldetailering, maar een individuele materialisering. De drie gevels zijn verbonden door een stalen frame dat als kapstok dient voor individuele invulling: balkons, zonwering, gevelgroen, pv cellen, wasgoed.

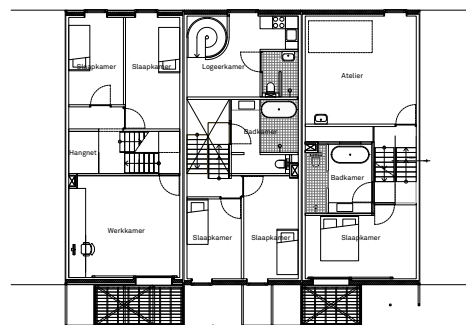
gelijkvloers

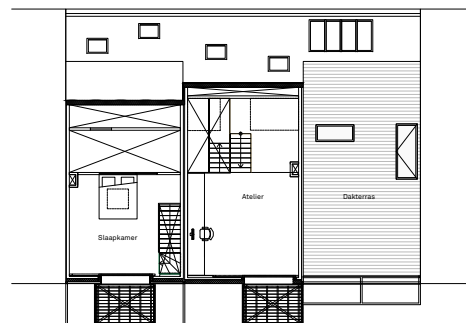
1ste verdieping

2de verdieping

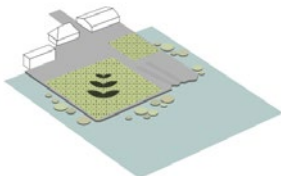
3de verdieping

De Ceuvel

Korte Papaverweg 4

2014, Space&matter, Delva Landscape Architects, e.a.

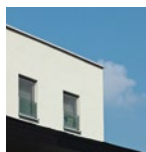
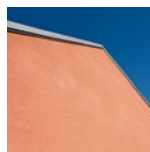
Een voormalige scheepswerf in de havens van Buiksloterham wachtte op sanering en ontwikkeling. In afwachting stelden de stad Amsterdam en Noordwards de grond ter beschikking voor een innovatief 10-jarig project. Het plan 'Zuiverend Park De Ceuvel' werd naar voren geschoven door een bonte groep mensen die van dit stukje Amsterdam-Noord een creatieve plek maken. Architecten, landschapsarchitecten, kunstenaars, ambachtslieden en horecaondernemers gebruiken de verontreinigde site nu als testlocatie voor organische bodem- en waterzuivering en als creatieve broedplaats voor kunstenaars op afgeschreven woonboten.

Delva Landscape Architects staat in voor ontwerp, de aanplant en het onderhoud van het zuiverend park. De Ceuvel transformeerde tot een golvende groene vlakte van grassen, vaste planten, kort omloophout en volwassen bomen die de vervuiling aanpakken. Een verhoogde houten steiger voorkomt direct contact met de vervuilde bodem. Deze slingert zich door de beplanting en leidt naar oude woonboten, die met fundering en al op het vervuilde terrein zijn geplaatst en verbouwd tot duurzame werkplekken. Het stedenbouwkundig ontwerp met de woonboten komt van Space&matter, die zo een kleine 'haven' met veel verschillende zichtlijnen en verrassingen creëren. De boten zijn geïsoleerd en voorzien van een duurzaam warmtesysteem, groene daken en zonnecellen. De Universiteit van Gent verricht onderzoek naar de organische zuivering en biomassa-productie. Een biovergistingsinstallatie zet biomassa om in energie.

Intussen is De Ceuvel een bruisende gemeenschap van ondernemers en kunstenaars met een groen hart. Het is een speeltuin voor duurzame technieken, met ook eigen afvalverwerking. Naast de creatieve werkplekken bevat het terrein een cultureel centrum rondom duurzaamheid, een café-restaurant, ruimtes voor verhuur en een drijvend hotel. Bewoners en bezoekers volgen rondleidingen en workshops in De Ceuvel. In 2023 verhuizen de boten naar elders. De initiatiefnemers schenken de locatie dan terug aan de stad Amsterdam, in een schonere staat dan ze was.

Stap 1: Het verlaten en vervallen terrein wordt nieuw leven in geblazen.
Stap 2: Het zuiverend park wordt ingepland op vervuilde grond. Het park zorgt voor het zuiveren van de grond gedurende de komende 10 jaar.
Stap 3: Een overschot aan woonboten uit Amsterdam worden opgeleverd en in het park geplaatst.
Stap 4: Een verhoogde steiger ontlast de woonboten.
Stap 5: Evenementen worden georganiseerd, vervuiling reducerende planten worden omgezet tot biogas, enorme bedrijvigheid en levendigheid.
Stap 6: Na 10 jaar verhuizen de boten naar een nieuwe plek. De grond wordt schoner terug gegeven aan de stad Amsterdam.

Uw gevel, onze specialiteit!

- **Gecertificeerde buitengevelisolatiesystemen**
- **Organische gevelpleisters voor een strakke afwerking**
- **Minerale gevelpleisters met een matte look**
- **Buitenverven**
- **Uw kleur op maat**

Jarenlange
expertise

Totaal-
oplossingen!

Uw specialist in ruwbouw!

- Metselmortels, betonmortels en dekvloermortels
- Mortels en beton voor alle bouwprojecten
- Technische mortels
- Tegellijmen

RECENTE ONTWIKKELING IJ-OEVERS

De rivier het IJ - oorspronkelijk een baai van de Zuiderzee - scheidt de Amsterdamse binnenstad van Amsterdam-Noord. De IJ-oevers zijn de voorbije decennia herontwikkeld van een voornamelijk industrieel gebied tot een mix van wonen, werken, horeca en cultuur.

Tijdens een vaartocht vanaf de Ceuvel, door de Buiksloterham, passeren we bij het NDSM-terrein. Dit terrein is een voormalige scheepswerf, waar onder andere de tankers voor Shell werden gemaakt. In de grote NDSM-hal zijn tegenwoordig ateliers gevestigd, in de hijskraan drie hotelkamers. Er is tijdelijke horeca en de eerste studentenwoningen zijn afgewerkt. Vanaf het NDSM steken we het IJ over naar de Houthaven. Deze voormalige haven voor de opslag van hout krijgt een nieuwe invulling met woningen, een hotel en scholen. Het Pontsteigergebouw, ontworpen door Arons & Gelauff, is de blikvanger van het gebied.

Het IJdock, een in 2011 opgehoogd eiland, vormt het sluitstuk van de al twintig jaar durende herontwikkeling van de zuidelijke IJ-oevers. Het IJdock telt vijf gebouwen: een driehonderd kamers tellend hotel, een kantoorgebouw - waarin onder andere de waterpolitie zijn intrek heeft genomen -, een appartementencomplex met 59 luxe appartementen en de twee gebouwen van het Paleis van Justitie, van Claus en Kaan Architecten (2012). Het ene justitiegebouw huisvest de kantoren voor het Openbaar Ministerie en in het andere zijn het gerechtshof en de zittingszalen gevestigd. Het meest opvallend aan het IJdock is de grote V-vormige uitsnede die uit het hele project gesneden is. Deze zogenaamde Keizersgrachtsnede ligt exact in het verlengde van de Keizersgracht en legt hiermee een verbinding met de grachtengordel.

Ook het Centraal Station ligt aan het IJ. Het is de voorbije decennia grondig onder handen genomen. Aan de waterkant is er een nieuwe hal bijgekomen, het autoverkeer is ondergronds gebracht en er kwam een fietstunnel als verbinding met de stad.

De vaartocht stopt aan de oever tegenover het Centraal Station, voor een bezoek aan het Eye Filmmuseum.

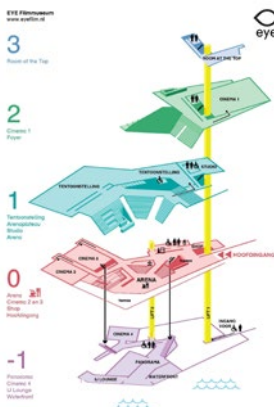
Eye Filmmuseum IJpromenade 1

2013, Delugan Meissl
Associated Architects

In april 2012 opende het Eye Filmmuseum aan de noordelijke IJ-oever van Amsterdam. Het Weense bureau Delugan Meissl maakte een spectaculair ontwerp voor het filmmuseum, dat voordien gevestigd was in het Amsterdamse Vondelpark. EYE is de eerste grote culturele instelling die de sprong neemt over het IJ.

1 cinema 1
2 projection booth
3 auditorium
4 cinema 2 (bar-restaurant)
5 lobby
6 entrance

Bijna recht tegenover het Centraal Station staat deze constructie van ruim duizend ton futuristisch gebogen staal dat aan alle kanten uitsteekt. De nieuwe filmtempel vormt een fris en wit baken aan het IJ.

Eye is een hypermodern museum, waar van alles te zien en te doen is op het gebied van film. Het gebouw biedt onderdak aan vier moderne filmzalen, werkruimten, een winkel en een bar-restaurant. Er is volop ruimte voor tentoonstellingen (1.180 m² oppervlak), educatieve activiteiten en bijeenkomsten. In de permanente presentatie in het Panorama kunnen bezoekers van alle leeftijden kennis maken met de collectie.

COLOFON

De reis en het programmaboekje kwamen tot stand met de medewerking van Roel De Ridder, Lieve Drooghmans, Elisa Marques Custodio, Iris Peeters, Peggy Totté en Tim Willems.

Met dank aan de leden van de expertenraad: Peter Bongaerts, Véronique Claessens, Jo Janssen, Dimitri Minten en Tim Vekemans.

Architectuurwijzer (AW) is een culturele architectuurorganisatie. AW plaatst het collectief opdrachtgeverschap op de woonagenda. Een dringend pleidooi om bewuster om te gaan met de ruimte waarin we leven.

In de voorbije 50 jaar hebben vooral vrijstaande woningen en gekoppelde woningen de boventoon gevoerd in Vlaanderen. Sinds 10 jaar zijn gestaag meer appartementsgebouwen gerealiseerd. Dat is ook nodig, gezien de roep om verdichting. Jammer genoeg gaat het vaak om grote en kleine vastgoedprojecten, waarin het economisch rendement van de projectontwikkelaar bepalend is. Qua woonkwaliteit kunnen deze appartementen de concurrentie met het wonen in een verkaveling nog niet aan. De pretfactor van het wonen is nog niet gegarandeerd.

AW is overtuigd dat woonprojecten met hogere dichtheden een groot potentieel hebben. De tentoonstelling 'AT HOME / Building and Living in Communities' geeft hier voorbeelden van. De grote belangstelling voor de tentoonstelling en de kwalitatieve architectuur van de getoonde projecten stemmen hoopvol. In 2018-2019 diept Architectuurwijzer het thema collectief bouwen en wonen verder uit.

AW kan rekenen op steun van de Vlaamse overheid, C-mine cultuurcentrum, Z33, stad Genk, stad Hasselt, UHasselt, cpe, Tarkett, Vandersanden en op de mediasteun van A+ en Architectura.

